

Zas Latweefchu draugs.

1839. 24 August.

34ta lappa.

Z a u n a s s i n n a s.

Is Saratowes, dsittâ Kreewu semmê. Zannî gubbermentî irr zeems, ar wahrdu Wedorowka; tur tee eedsihwotaji tai nakti, 17tai Zuhni nahkocht, pee-
peschi wiffi no meega istrushkshs, jo pa paschu semmes eekschu breefmigi
fahze ruhkt un tuhlin pehz tam arri nammi ar leelu trohkfni itt kâ sprahgt.
Nabbagu lautini, ne sinnadami, kas ta tahda nelaimo effocht, isfkrehje laukâ un
tur ar isbailehm dabbuja redseht, ka wiffa ta leija, fur winnu zeems usbuh-
wehts, no ta leela kalna blakkam jau bija atschkhrusees un neganti eegrimmuse un
nu lehnitam stuhmahs us leel-uppi. Ak tawas isbailes! Kad tee nu nomannija,
ka wifs winnu semmes stuhris, 1½ werstes garrumâ un 250 affis plattumâ, lihds
ar teem nammeem wirsû fahze lihgotees un schee zittâ weeta pazehlahs, zittâ ap-
gahsahs. Ne zil ilgi, tad eeleija pa wiffam isfkattijahs zittada; jo tur, fur zitt-
fahre purri un esari bija, taggad atraddahs pakalni, un fur pakalni bija, tur nu
rahdiyahs dohbeni un plihfumi, kas drihs arri wiffi ar uhdeni pildiyahs. Pee nam-
meem gan leela fshahde irr notikkuse, bet zilweku ne weens naw gallu dabbujis. —
Kad lassitajs laikam nu grihb sinnahet, zaur ko gan tahda nelaimo ar zeemu no-
tikuse, tad winnam warram atbildeht tâ: Zeems irr usbuhwehts us druppanu
semmi tahs leelas uppes mallâ, ko sau; Wolga, turwu pee tahs weetas, fur up-
pei, zeetu krasu starpâ, til schaura tekka, ka winna til ar mohksham nahk zaur.
Us tahdu wihsi straume palikke til warrena, ka wiffa zeema grunti pa
mashtam isdohbeja un isfkalloja, un schi weetahm eegrimme. Lihds Stai
Zuhli pohsts ar ween wairojahs, bet tad pehz pahri deenahm jau eedsihwotaji
atkal sawus nammus fahze pazelt un islahpiht — un sinnams, gan arri gah-
dahs, zil warredami, ka winneem uppe wairs tahdu nelaimi ne padarra.

Is Warschawas. (30. Zuhli.) Pagahjuscha neddetâ eeksch Gallizies-sem-
mes strahdaja semneeka feewa laukâ, un ne zil tahk no turrenes sawu jaunu
behrniuunija bija atstahjis pee semmes. Pa to laiku nahk wilks no mescha,
fagrahbj masinu un aistekk ar to. Mahte, to redsoht, gauschi istrushkshs,
un wiffa galwâ brehkdama swehram skreij pakkal, kamehr schis no winnas behk-
shanas eebailohs, eewainotu behrniuunija islaisch no muttes un weens pars
steepjahs prohmi.

Rahdi notiffumi ar tschuhffahm.

Rahds semmturris Seemet-Amerikâ, fawu plawu noplaudams, usminne weenai klapper-tschuhffkai, un ta tulihet prett wiannu zehlahs, un tam sahbakâ eefkohde. Par laimi tas to dabbuja ar iskaptu puschu pahrzirst, kad ta taifijahs ohtru reisi us wiannu lehft. Pehz kahdu brihdi gahjis gulleht, semmturris mannija, ka wiannam wissu firbi apmahze, uspumpe neganti, un nomirre par 5 stundahm. Ne weens newarreja to glahbt, neds arri kahds warreja noprast, ar ko winsch tif ahtri mirris. Rahdas deenas pehz tam, winna dehs tohs paschus sahbakus apwilke. Bet tas nebija nè zif ilgi, tad schis arri tàpatt palikke flims, un nomirre to nakri. Nu kahds zeeminsch tohs sahbakus nopirke, un ta patti nelaimne ar flimmibu tam arri peestahjabs. Bet schoreis par laimi tulihet dabbuja gudru dakteru pee ta wahft. Tas schohs notiffumüs klausijis, sabihjabs, ismannija to wainu, un tulihet tam wihram sahles eedewe, kas lihdsjea. — Kad nu tohs nelaimigus sahbakus itt teescham isfkattijahs, tad atradde, ka a tschuhffka eefsch tahs beesas ahdas kohschohet bija fawus giptes sohbus tanni islausufees, lihds ar to masu puhpli, kur ta gipre eefschâ, un tas wehl pee teem klachtu kahre. Tas semmturris un wianna dehs, tohs sahbakus iswelkohet un apwelkohet, bija nesinnadami ar teem sohbeem eekassijuschees eefsch leela, un ar to bija nomirruschi.

Par laimi tschuhffkas drihs warr isnihzinahet, jo tahs irr pahrtleeku kuhtras, un patt behrni nebaidahs tahs ar afmineem un nuhjahm nosist. Zuhkas tahm irr ihsti pohsta nessejas; jo tas gan warr buht tahs beesas tauku kahrtas labbad, ka zuhkahm par tschuhffku kohdeneem ne kas nekaisch.

Sinnams irr, ka dshwneeki fawus behrnus pahrstahwedami, pahf fawu dshw wibu nebehda. Zâ nu arri tohp redsehts Seemet-Amerikâ, ka daschi masi putnini, famehr perre, dauds paleef tschuhffkahn par laupijumu. Prohti kad tschuhffka peenahf pee zeplichâ, jeb irbes, jeb zitta masa putna ligsdas, kas nè augsti perre, tad ta mahte sabihjusees wissadi ranga fawus behrnus isglahbt. Za tschuhffkai prettim lezz, atlezz atkal, un tà peenahkohet un atmuhkohet gribb fawu behrnu sfaugi nogreest. Brihscham arri, pahf fawu wahju spehku ne behdadams, tahds putninsch ar bailigu fleegschanu tschuhffkai wirsü kriht. Pa tam tschuhffka ranga tohs behrnus ligsdâ kaupt, un ta putnina bailes arweenu aug, tas weenadi ween palehka, tschirkstedams un grohsidamees. Brihscham arri mahtes firds to paschu eewedd tschuhffkas rihlé, faweem behrneem pakkaf. Rahds kungs dsirdeja, ka farkana wahlodse dikti swilpoja. Winsch tulihet dohmaja, ka tschuhffka to beedehs, un ar alminu us to weetu sweede. Tas putninsch usskrehje, bet tulihet atkal us to paschu weetu nolaidahs. Peenahjis klachtu, tas kungs to eeraudsija us tschuhffkas mugguru sehsham, un to ar deggoni knahpajam, ka mehr ta ne ko nebehdadama tohs behrnus aprihje. Kad nu tas kungs to tschuhffku nositte, tad tas putninsch aisskrehje un wairs nepahrnahze.

Rahds semmturris Seemet-Amerikâ, wahrda Johns, weenreis sehdeja weens pats preeksch fawa namma appaksch ehwas. Wisapfahrt bija plats uhdena pilns

grahwis. Us reisi winsch negantu trohkfni dsirdeja, un uskahpe us kohku, skatitees, kas tur irr. Zè winsch eeraudsija, ka weena melna milsu tschuhfka, 6 pehdas garra, tik patt dischu uhdens tschuhfku dsinne us tahdu weetu, kur nè fenn bija kannepes nogreestas. Tas nebija nè zil ilgi, tad sanahze kohpâ, un azzumirkli arri bija fatinnuschees. Winnas ar astehm pee semmes atspeedahs, un itt ar negantahm dufmahm raudsija eekohstees. Zè bija ko redseht pee tahdas tschuhfku kaufchanas! Tahs plattas galwas, un tahs spihdigas azzis negantu dufmibu parahdija. Us pahru minutehm ta uhdens tschuhfka no sawa eenaidneeka attinnahs, un mukke us to leelu grahwi. Bet ta milsu tschuhfka, pufs pazehlfusees, pufs lihdamâ, to ohtru tà dsinne, ka tai waijadseja atkal atmeestees atpalkat un prettim turretees. Zo newarr fazzihst, kâ gudri abbas nu stajijahs, gribbedamas weena ohtru nokohst. Tomehr ta uhdens tschuhfka arweenu raudsija pee sawas walstibas klahu tapt. Zik lihds kâ ta melna to nomannija, winna asti ap kohku aptinne, un tà atturredamees, tai ohtrai ap kaku apmettahs, ka ta newarreja ne kur muft. Tuhkstoschlahrt lohjidamees, winnas nu kahdu brihdi zihkstejahs tihdamees. Ar to wissu leelaku eekarseschanu, winnam fakli palikke pahrlieku teewi, bet ta zitta meesa uspuhtahs, kâ bangas mesdama. Za uhdens tschuhfka sawu prettineezi tà fasppeede, ka tai wiffas azzis no peeres isnahze, un jau rahdijahs, ka ar to buhschoht pa gallam, tè us reisi ta melna atkal to wirsrohku dabujâ, un nu abbas eefsch uhdens eegahsahs.

Bet neba tur tas karstums dsisse. Winnas brihscham uhdenâ dibbeni grossjahs, brihscham, arri sapihstas tà kâ pirms, us augschu usnahze. Pa tam ta milsu tschuhfka sawu galwu arweenu turreja tai ohtrai pahrgalwu pahri, un pehz to laimigi noslahpeja. Zo mannijusi, winna to tulihst atstahje, us semmi islihde un pasudde.

Kahdu reisi, kad laudis Malabar-semme eefsch Aust-Indijes rihfu wahle, mas behrens, no wezzakeem weens pats mahjâs atstahs, preeksch durwim isnahze un pahru sohru no tahm gahje eefsch kohku ehnas gulleht us palma lappahm. Bija karsts laiks, un tas behrens driht aismigge. Wezzaki, wakkarâ no darba pahrnahfuschî, to redseja kluffi gulkam, un isfalkuschî buhdami, papreeksch gribbeja wakkarinu fataisihst, un tad to behrnu peezelt. Nè zil ilgi nebija, tad winni dsirdeja behrna balsi, bet tà kâ pufsstahpuschu. Zee dohmaja, ka behrnam wehl tà nelahgi buhs, kâ no rihra bijis, un negahje skattitees. Bet kad tas behrens nebeidse waideht, tad tas tehws islehze ahra, un eeraudsija, ka weena tschuhfka to jau bija par pussi norihjusi. Zo warr dohmahst, kahdas nobihles nu tehvam un mahtei! Zè tulihst peenahze, bet nesinnaja kâ sawu behrnu isglahbt. Za winni buhtu to tschuhfku kaitinajuschî, tad ta to nabbaga behrnu wehl wairak warreja fapleht. Tas tehws ahtri apdohmajees, isnesse sohbinu, un pahrzirte arri to tschuhfku ar weenu paschu zirteni, widdû puscham. Bet ta wehl nenomirre tai azzumirkli, dabujâ wehl weenreis sohbus eespeest eefsch tahm mihsstahm meefahm, — un tam nabbaga behrnam us pahru minutehm waijadseja mirt semme ar negantahm sahpehm! —

Behds no teem grehkeem itt kà preeffsch kahdas tschuhffas,
jo kad tu klahr peezeefi, tad tee tewi eedsels. Winnu sohbi irr
lauwas sohbi, kas to zilweku dwehseles maita! — Sibraka gudr. gr.
21 nod., 2 p.

F. R.

Sawas tautas smahdetajs un ffohlas behrns.

Peo kahda leela pilsfehla,
Kur daschas tautas dsihwoja,
Ezehle ffohlu Latweescheem
Preeffsch winnu mihteem behrnineem;
Un ffohlmeistere Latweeti
Gelikke tē, kas tikfusch
Tat mihtā tehwu wallodā
Kas derrigs behrneem mahzija.

Bet dascheem tā ne patikke
Un tee to weltu nosauze,
Ka tik ween mahzoht latwiffki,
Kas ne kur geldoht; — wahziffki,
Tee teize, mahziht waijagohr
No Wahzeescha, kas mahziht proht. —
Schahds sawas tautas brahkeris
Ur ffohlneeku tā runnais:

Sawas tautas smahdetajs:

Sakk', mihtajs dehlin, arri man,
No jums tat ffohlā mahza gan?
Man schkeet, tik juhs par semneekem
Gribb taifih un par arrajeem;
Gan juhfu meisters patš ne proht,
Kā scheitan dsihwoht waijagohr!
Juhs mahza wihschm auklas wiht
Un juhku kahjas isffaitiht.

Skohlas behrns:

Mums mahza, kas derr krittiam
Un katras tautas zilwekam:
Pahr wiffahm leetahm tikfusch
Buhš Deewu mihtohr behrnigi;
Un winna zellu ne atstah;
Bet labbu mihtohr, — mantas kraht,
No kohbi, ruhfa ne maita; —
Un kà pa pasaul' ja-staiga.

Sawas tautas smahdetajs:

So katris sinna patš no few.
Ja tik ween mahza, dehlin, tew,
Tad, tizzi, tahlu ne tikfi,
Bet nabbags arrajs palikfi.
Eit Wahzu ffohla gohdā zelt;
Kur ween, kas eespehji, gohdu smell;
Un — labbat' walfahrt sabbaku,
Re kà to baura pasialu.

Skohlas behrns:

Man gohdā zelt warr tik ween Deewš!
So sinnu, tizzu itt pateef;
No winsch man spreedis, fanemfchu;
Woi kungs, woi semneeks palikfchu,
Ween lihds! — Deewš labbat' sinnahs gan,
Kas waijaga un derr preeffsch man.
Pahr ko man ruhj, irr tik tas ween,
Ka winnam klafu nakt' un deen'.

Sawas tautas smahdetajs:

Uk dehls, tu runna, kà jau jauns,
Re sinnadams, kas gohds, kas kauns:
Tē pilsfehneeki Latweeschus
Re turr' dauds gohda zeenigus;
Ta deht jau waijag', kà ne buht,
Padsibtees winneem lihdsi kluht,
Tad tat dauds mas ko rehkina;
Ir daschs par fungu pasauka.

Skohlas behrns:

Pahr tahdu kaun' ne behdaju!
Es Latweets esmu, — paleeku
Peo sawas tautas; — prahtigi
Re luhkohs mannu zeppuri.
Re Wahzeets ween warr gohdā tikt,
Rei Latweets semneeks ween palikt;
Irr katrā tautā zeenigi,
Un katrā arri semneeki. —

U. L.

Lihds 23. August pee Nihges irr atnahkusch 1400 fuggi un aisbraukusch 1303.

Brishw drikkht. No juhrmassas-gubernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. C. C. Napier sky.